

Izhaja vsakega 15. v mesecu. Stane na leto 6 K. Uredništvo in upravništvo Celje, Strossmajerjeva ul. 3. Rokopisi se ne vračajo. — Naročnina se pošilja »Zadružni Zvezi« v Celju.

ZADRUGA

LIST ZA ZADRUŽNIŠTVO IN KMETIJSTVO
LAST IN GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE V CELJU

Cene inseratom po dogovoru. — Interurb. telefon št. 3. Poštno-hranilnični račun št. 10.415. Ponatisi so dovoljeni le, ako se navede vir. — Reklamacije glede lista so poštne proste.

VSEBINA: Vojna posojila. — Draginja in valuta. — Državni industrijsko-obrtni muzej v Beogradu. — Zadružništvo. — Sladkorna industrija v Jugoslaviji. — Kmetijska strokovna izobrazba. — Vzrejte plemenske bikce in mrjasčke! — Ali je mogoče krmiti čebele tudi po zimi? — Naš laz. — Zadružne in gospodarske novice. — Blagovni promet Zadružne Zveze v Celju.

Vojna posojila.

Pod naslovom »Avstrijska vojna posojila«, so prinesle »Novice«, ki so izhajale kot nadomestilo za slovenske liste za časa stavke sledečo notico:

Vojno posojilo, ki se ga v Sloveniji ocenjuje na blizu 400 milijonov kron, je velika skrb našim zavodom, občinam, cerkvi in zasebnikom. Glede tega vprašanja je doslej navzlic eminentni važnosti vladalo pri nas kvarno mrtvilo. Manjkala je vsaka organizacija in se je postopalo navadno o tem vprašanju zelo diletantsko. Te apatije bo sedaj konec. V petek dne 5. dec. 1919 je bil v mestni posvetovalnici važen sestanek. Sestanku je predsedoval predsednik Kranjske hranilnice g. D. Hribar; predsedstvo deželne vlade pa je zastopal g. dr. Brnčič. Zborovalce je pozdravil mag. ravnatelj dr. Zarnik v odsotnosti g. dr. Ivan Tavčarja. Po stvarnem

Naš laz.

Spisal * * *

Tudi mi smo imeli svoj laz. —

Tam v samotnih, zapuščenih notranjskih hribih, med pustimi, hladnimi globelami iz sasekami samujejo kotlinice — lazi. Na dnu teh kotlinic je košček obdelane zemlje, ki je po navadi ograjen z bodičevjem in kamenjem. Tam, kjer raste oreh ali temna tepka, drugače pa vsepovsod krivenčasto grmičevje, nizka siromašna trava in osat, posuti so lazi z belim drobnim kamenjem, ki se je bilo prikotalilo Bog vedi odkod — morda se je bilo ob hudi uri z neba samega vsulo.

Tista ped obdelane zemlje rodi nekaj krompirja, fižola in graha; ves pridelek bi lahko ženska spravila z dvokolnico ali celo z jerbasom, pa bi ji še teden dni ne bilo treba hoditi. Zakaj lazi so polje gostačev in najubožnejših bajtarjev, ki si niti lehe na močvirju ne morejo najeti. In prav zato, mislim, ker so njih edini delež pod solncem, ljubijo svoje laze bolj globoko in prisrčno, nego kralj svoje kraljestvo.

poročilu g. dr. Ivan Černeta, ki je predložil poseben načrt za asanacijo potom samopomoči, se je razvila pereča razprava, nakar je bil izvoljen akcijski komite petih članov, ki prične takoj sistematično delovati. Odbor naprosi g. knezoškofa Jegliča in župana dr. Ivan Tavčarja, da se postavita na čelu odbora, ki bo koperiral z novoustanovljeno organizacijo »Zveza upnikov za privatnopravne terjatve v Avstriji«. Deželna vlada se naprosi, da pošlje v odbor svojega zastopnika.

Pri gori navedenem sestanku se je sklenilo izdati sledeči komunike: Na sestanku dne 28. novembra 1919 v posvetovalnici mestnega magistrata ljubljanskega zbrani interesentje uvidevajo potrebo, da se posveča vprašanju vojnega posojila največjo pozornost. V ta namen se osnuje poseben odbor, ki se bode pečal s tem vprašanjem. Navzoči se izrekajo za potrebo strokovne objasnitve vprašanja v publicistiki. Zainteresirani je vlado, deželno in centralno, o interesu ohranitve tega posojila ter zahtevati popis posojila. Pri vodstvih listov je treba doseči, da se prinašajo le stvarni članki, cenzurirani od tega posebnega odbora. Vlada se naprosi, da odpošlje v ta odbor dva svoja zastopnika.

Odbor se je konstituiral sledeče: Častna predsednika: dr. Ant. Bon. Jeglič, knezoškof ljubljanski; dr. Ivan

Z najmočnejšimi koreninami se ovija srca ljubezen do grude. Človeku, po svetu pognanem, iz zemlje izruvanem, se toži najpoprej po koči po njivah, po senožeti, celo po siromašnem laz, nato šele po materi, sestrah in bratih. V nas vseh se pretaka kmečka kri in v tej krvi ljubezen do zemlje, koprnenje po zemlji. Veliko sem dosegel spoznanja — dal bi vse to spoznanje in vso modrost za ozko leho pod brdom, za ponižen vrt kraj hiše. Amerikanec, ki se je po dolgih letih vrnil v domovino, iz katere ga je bila pregnala krušna skrb, ali pa prepodila trda pest davkov in drugih nadlog, si ustanovi najprej novo domačijo, najrajši blizu prodane ali porušene domačije svojih očetov. Grenko je slovo od žene, grenkejšo slovo od matere; slovo od očetne grude pa trga srce iz sili solze v oko moža, ki nikoli ni jokal. —

Moja mati je bila kmetica in je v svojem srcu, v vseh svojih mislih ostala kmetica do smrti. Kadar sva bila sama, mi je pripovedovala, kako lepo da je bilo tam v horjujskih hribih. Vsako leto sva se domenila da pojdeva tja; daleč ni bilo v tiste kraje, ali

Tavčar, župan stolnega mesta Ljubljane, Predsednik: Dragotin Hribar, industrijalec in predsednik, za Kranjsko hranilnico; tajnik: dr. Ivan Černe, lastnik Gospodarske pisarne. ga privatnike.

Odborniki: dr. Ferdinand Čekal, stolni kanonik, za cerkvene ustanove, dr. Mohorič Jakob, odvetniški kandidat, za Zadružno zvezo, dr. Otón Papež, predsednik deželnega sodišča, za pupile, Pečanka Ladislav, nadravnatelj Ljubljanske kreditne banke, Praprotnik Avgust, ravnatelj Jadranske banke, Rašica Giuro, ravnatelj Kranjske deželne banke, za banke, dr. Windischer Fran, tajnik trg. in obrtniške zbornice, dr. Fran Černe, tajnik Mestne hranilnice ljubljanske, za Zvezo slovenskih hranilnic, dr. Vekoslav Kukovec, odvetnik v Celju, kot poznavalec finančnih razmer na Štajerskem ter zastopnik Zadružne Zveze v Celju, in Zveza slovenskih zadrug po svojem zastopniku.

Poslovni prostori Akcijskega odbora se rahajajo v Gospodarski pisarni dr. Ivan Černet-a, Ljubljana, Miklošičeva cesta 6, telef. 37, vendar naj se pa privatniki obračajo samo pismeno na Akcijski odbor pod naslovom: Akcijski odbor, Ljubljana, poštni predal 147, ker uradniških moči ni na razpolago, ter se bode tudi vse potrebno objavilo sproti v listih, da bodo vsi interesentje o vsem zadostno obveščeni.

Draginja in valuta.

Številni so vzroki draginje, o kateri se sedaj toliko govori in piše. Današnja gospodarsko bedo, katera je zavládala po celem svetu, je povzročila v prvi vrsti svetovna vojna, ki je pretresla in porušila temelje prejšnjega gospodarskega reda. Vojna je uničila milijarde premoženja, razrušila tvornice in delavnice. opustošila travnike in njive, spravila pod zemljo milijone delavnih

pogovarjala sva se o tem potovanju kakor o dolgem, veselja polnem romanju v deveto deželo, v obljubljeni Koromandijo. Nikoli nisva šla tja; mati je prej umrla. Še tri tedne pred smrtjo, ali je bilo morda še bliže tistemu strašnemu večeru, mi je rekla, ko sem se sklonil čez njen potni, upali, ubogi obraz: »Ali ne bi šla prihodnji teden?« — »Prihodnji teden pojdeval« sem odgovoril; v grlu me je stiskalo in dušilo, da še zajokati nisem mogel.

Njena goreča misel, njeno verno upanje, njen sveti spomin — vse je bilo le koprnenje po izgubljeni, ugrabljeni grudi, po vonju senožeti in njiv, po šumenju daljnih gozdov. To koprnejnje je bilo tudi v meni in je danes tako živo in grenko, kakor je bilo tisti prvi dan, ko sem ga začutil.

Imeli smo svoj laz; uro hoda je bil daleč od vasi. Pot se je vila najprej skozi tesno zaseko in se je ob deževnih časih, posebno jeseni, spremenila v hudournik; če je ob takih dneh bilo treba v laz, smo hodili po kolovozu ob njivah, da so se nam noge pogrezale

rok. Skozi pet let so kmečke roke vihte in držale morilno orožje namesto pluga in motike; ubijale so svojega bližnjega namesto da bi obdelovale njive in vinograde. Nastalo je pomanjkanje in draginja, izginilo je ravnotežje med ponudbo in zahtevo, propadla je redna produkcija in trgovina, oderuhi in verižniki so se polastili trgovine in bogateli na stroške stradalajočega ljudstva, črpali svojo srečo iz nesreče drugih. Demoralizacija se je polastila vseh slojev!

Vojna je pa tudi zmedla kroženje denarja, ugonobila njegovo vrednost, tiskarski stroji pa so noč in dan tiskali nove množine papirnatega denarja, s katerim so brezvestni in nepresodni državniki poplavliali svoje dežele, slepili svoje naroda in jim kazali mamljivo sliko navideznega blagostanja in bogastva. Zakriti so hoteli ogromne vojne troške, kateri so v nepreračunljivi meri prekoračili gospodarsko silo narodov in države.

Uničena so prometna sredstva, katera ne zado- stujejo niti za skrčen promet; še manj pa za ogromne zahteve industrije, trgovine, obrti in poljedelstva.

Delamrznost se je polastila vseh slojev, vse hrepeni le brez dela ali pa z lahkim delom dobro živeti in veliko zaslužiti; zato toliko bojov za kratki delavni čas in visoke mezdne zahteve.

Trezni in prevdarni ljudje so začeli pozivljati ljudstvo k delu, dokazujejo, da le delo nam zamore zboljšati naš položaj, nas spraviti na pot k boljšemu življenju. Delo, delo in le delo nam bo pomagalo popraviti vojne škode, dvigniti vrednost denarja in produkcijo dobrin, viedilo prehrano in spravilo trgovino in obrt na pošteno in koristno pot.

Široke plasti naroda, ki trpe pod težo vojnih posledic, ne razmišljajo o vzrokih nastale bede, nego kratkomalo zvrčajo krivdo na ljudi in mesta, ki niso odgovorna za žalostni položaj. Dolžnost države in njenih

preko gležnjev v blato. Iz zaseke se je vzdignila pot strmo v hrib. Tega klanca nikoli nisem maral; še preplavljena zaseka se mi je zdela prijaznejša; bila je temna in hladna, košato, visoko leševje jo je senčilo od obeh strani. Klanec pa je bil širok, pust in gol; v solncu je bil vroč in prašen, puščava sama; rdeči prah je silil v oči in v usta in se je mešal s potom na čelu in licih; človek se je utrudil že ob tretjem koraku. Če je rosilo ali celo deževalo, pa se je ilovica razmešala in je bila spolzka kakor led; še bosesmu je drčalo. Nikjer in nikoli ni bilo kraja temu klanecu; nani sem se spomnil, kadar sem v tistih časih in tudi pozneje bral o klanecu na Golgato.

Kaj pot, kaj zaseka in klanec! Naš laz je bil naš laz — naše polje, naš svet, naše najmilejše bogastvo! Po zimi smo se pogovarjali o spomladanskem delu s toliko vnemo in resnobo, kakor da bi bili imeli najmanj sto oralov sveta. Komaj je kopnelo po prisojnih rebrih, smo hiteli v laz, ki je bil še ves pod snegom. Tista prva pot mi je bila vselej praznik. Kjer je solnce

činitelj je, da store vse, kar more olajšati bedo med narodom. Pobijati morajo draginjo, nastopiti proti verižnikom in navijalcem cen, ki so se tekom vojne vrinili v trgovino in jo demoralizirali. Pohajalce in delamrže se mora prisiliti k delu.

Mnogo ljudi si vsled današnjih razmer polni žepa na škodo množice. S takimi škodljivci ven iz poštene družbe. Pošteni obrtniki in trgovci bodo izšli iz tega boja proti brezvestnim izkoriščevalcem svojega bližnjega čisti in neomadeževani.

Naš narod, tedaj tudi obrtnik, ima pravico, da zahteva od vlade, naj posveča največjo pozornost denarnim in gospodarskim vprašanjem, naj se potruji za cenejšo in rednejšo preskrbo s potrebščinami, naj omogoči sodelovanje pošteni trgovini, ker le ta bo s svojimi izkušnjami v stanu res koristonosno in uspešno delovati. Z raznimi državnimi centralami in akcijami imamo prežalostne izkušnje. Poslužite se organizacijskega in strokovnjaškega dela rednih trgovcev, pa bo boljše in ljudstvo ne bo moglo zvrčati krivde na bedi na trgovino in obrt. Vsled nezmožnosti državnih aparatov trpimo vsi!

Napravilo se je v naši državi že mnogo napak, ki so bedo še povečale. Res so naši državniki morali reševati težka gospodarska vprašanja, za kojih rešitev je bila potrebna ne samo dobra volja, nego tudi obsežno strokovno znanje in vrejene razmere. V valutnem in v trgovinskih vprašanjih pa so postopali jako površno.

Pri nas hudo manjka skupnega dela. Strankarji se kregajo med seboj, uganjajo politiko domačega zvona, se ne zanimajo za državne koristi in potrebe, onemogočajo uspešno delo tistim, ki ne poznajo samo strankarskih koristi nego tudi koristi države. Celó iz valutnega vprašanja so napravili strankarsko politiko,

že popilo sneg, se je svetila mokra ilovica; kjer pa je zavila pot na osojno stran, je ležal sneg še za ped visoko.

Spomladi, poleti in jeseni smo zahajali v laz kadar je treba in ne treba. Otrok hiti k materi, samo da je blizu nje, da jo vidi in da se pritisne k njenemu krilu. Nič ne vpraša, če je uboga in žalostna; zdi se mi celo, da jo ljubi toliko bolj, kolikor bolj je uboga žalostna in bolna. Hudo nam je bilo, kadar smo v pozni jeseni pobirali poslednje tepke, poruvali natiče za fižol ter jih naložili na dvokolnico. Ozirali smo se, dokler smo še videli do laza.

»Z Bogom, ti zemljica naša, ti naša siromašna, ljubezniva mati, naše veselje in naša sladka skrb! Z Bogom, pa ne pozabi na nas v svojih dolgih sanjah, kakor tudi mi ne bomo pozabili nate!«

Sam ne vem, kako se je zgodilo in kako se je moglo zgoditi, da naš laz nenadoma ni bil več naš. Ali smo se zamerili gospodarju tistega sveta, ali je hotel sam obdelovati tisto beraško ped zemlje, ali se

červavno lahko uvidi vsak otrok, da je to vprašanje tesno spojeno z zdravo gospodarsko in finančno politiko, s pomnoženim delom in produkcijo, z velikim izvozom, živahno trgovino in obrtjo, vrejenim prometom itd. Vse naše dosedanje delovanje v teh smereh ni dosti več vredno od piškavéga oreha! Še danes nimamo svojega denarja, nego se ubijamo z denarjem propadle države in omogočamo s tem dotok novih množin tega papirja. Če rešimo vprašanje valute, se bomo otresli najhujše posledice vojne. »Obrtni Vestnik«.

Državni industrijsko-obrtni muzej v Beogradu.

Državni industrijsko-obrtni muzej se ustanovi v Beogradu pod nadzorstvom trgovinskega ministrstva. Na čelu mu bo stal direktor v činu generalnega direktorja ministrstva. Po pravilniku mora biti direktor priznan strokovnjak, tehnik ali nacionalni ekonom. V večjih deželnih središčih se ustanove filijalke tega muzeja, ki so v strokovnem oziru samostojne, v upravnih poslih pa zavise od muzeja v Beogradu. Delovanje tega muzeja in njegovih filijalk bo obsegalo pospeševanje industrije in obrta v didaktičnem, vzgojevalnem in posvetovalnem oziru, tehniško preizkuševanje (kemijsko-tehnični ter mehanični laboratorij) in izvedeniška mnenja. Muzej bo imel strokovno biblioteko s čitalnico, odelenje za razstave in za učne tečaje. Muzej bo izdajal razne publikacije, nekatere redno, druge od časa do časa.

Učni tečaji in predavanja bodo brezplačna. V pomoč vodstvu muzeja se osnuje posvetovalni odbor, nekak obrtni svet. Nameravana naprava je zlasti za naš obrtni stan zelo važna. V principu je dobro zamišljena in je želeti, da se gospodu ministru Kramerju

je oglasil drug najemnik — nič ne vem. Le toliko vem, da laza nismo imeli več in da se nam je tako zgodilo, kakor da nam je bil kdo zemljo izpodmaknil pod nogami.

Gošči smo bili, to se pravi: popotniki, ki jih močan veter lahko zažene danes na to, jutri na ono stran. Nikjer, niti za dlan grude, da bi človek lahko trdno stopil ter rekel: »Moja je zemlja, na svojem svetu stojim!«

Potrti smo bili, malodušni in molčljivi. Nismo si upali govoriti o lazu; če se je kdo spomnil nanj, je govoril čisto na kratko in s tihim glasom — kakor o mrliču, ki leži v sosednji izbi. Mati je molčala, ni rekla nikoli besede o lazu; zdelo se mi je celo, da ni prav nič bolečine v njenem srcu.

Tisto zimo je obolela.

Prišel sem nekoč domov — bilo je že blizu božiča in jasen dan je bil — pa je sedela na pragu, vsa sključena, v dolgo ruto zavita. Ozek, ves deklinški in čisto bel je bil njen obraz, oči so strmele v daljnjo

kmalu posreči, uresničiti lepo misel. Pri tem se nadajamo, da bo trgovinski minister rad vpošteval predloge, ki so bili podani glede tega muzeja od poklicane strani. Potrebno je, da se v delokrog muzeja privzame še oddelek, ki se bo pečal s kreditnimi vprašanji. Za našega obrtnika je kredit posebne važnosti. V tem oddelku bi se morali tudi pečati s snovanjem zadrug za skupne strojne naprave (zadružne delavnice) in zadrug za nabavljanje in izposojevanje strojev zadružnim članom. Ta oddelek bi se mogel tudi pečati z vprašanjem, ali in kako bi se dajalo posameznim obrtnikom stroje na razpolago proti odplačevanju na dolge roke. Za investicijski kredit bi šlo, ne za obratni.

Važno je nadalje, da se domačim obrtnikom omogoča udeležba pri javnih dobavah in delih tako za državo, občine, železnice. Interesente treba obveščati po novinah ali pa tudi potom njih organizacij. Izdajanje posebnega lista v centrali (Dobavni vestnik), ki bi prinašal razpise, bi bilo prav na mestu. Pri centralnem uradu bi kazalo namestiti dobre strokovnjake za posamezne stroke, kateri bi potovali od kraja do kraja, prirejali predavanja in kurze, pa bi tudi obiskovali ob danih predpogojih posamezna obrtna podjetja, kjer bi praktično delovali na povzdigo tehnike v obratovanju. Zavod, kakor je nameravani muzej, more te uspevati, če ga vodijo v resnici strokovnjaki. Ako se namesti v takem zavodu ljudi, ki nimajo niti strokovnih predpogojev niti ljubezni do stvari, marveč so le »činovniki«, potem je škoda za novce, ki se izdado za tak namen. Pri takem zavodu treba res dobrih moči s stvarno izkušnostjo, vnetostjo in obzorjem. Za uspevanje cele naprave je zelo velike važnosti tudi sestava posvetovalnega odbora. V odbor treba dobiti dobre poznavalce obrtnih in industrijalnih potreb, tudi z izkustvom in iniciativo. Odbor naj bi se sestavljal tako, da bi gotovo

daljavo. Prestrašil sem se, pa sam nisem vedel odkod in čemu tak strah.

»Mati! Ne tukaj, ne v mrazu! Stopiva v izbo!«
Vzdignil sem jo za obe roki in šla sva v izbo.

Ko sva sedela za mizo, mi je pogledala v oči in se je nasmehnila. Tisti smehlija vidim še dandanašnji, ko je tega že mnogo let; toliko boleti in koprnjenja je bilo v njem.

»Pa kaj tisto, glej, če laza nimamo več! Saj je bil tako predaleč... moje noge so že stare in trudne... kdo bi lazil po teh klancih!... Ali veš, kaj sem si izmislila, ko sem sedela tam na pragu? Da si najamemo leho tam pod hruševico! Blizu je tam, in vse druga zemlja... Že sem si v mislih izbrala leho — tisto, ki se od kozolca do kozolca položno spenja v hrib... Tam seješ kamen pa žanješ zlato!«

Tako grenko in tesno mi je bilo pri srcu, da me je skelelo v očeh. Mati me je pogledala in umolknila. Kar sem vedel jaz, je vedela sama: saj so to same otroške sanje, same pripovedke o daljni deveti deželi,

število članov imenoval trgovinski minister, ostale pa bi volile stanovske korporacije in interesna zastopstva (trgovske zbornice, obrtne zveze). Kakor omenjeno, se ustanove po večjih gospodarskih središčih filijalke. V Ljubljani imamo že kakih 10 let Zavod za pospeševanje obrta, ki je podobna naprava, namenjena pred vsem obrtnikom. Ta naš zavod bo treba seveda spraviti v sklad z novo uredbo. Filijalke bodo prav tako državni zavodi; s tem se znebe one skrbi, ki jo delajo sedaj leto za letom prispevki »prispevajajočih faktorjev«. V prvotnem statutu ni določila, da bodo imele tudi filijalke muzeja svoj posvetovalen odbor. Na ta način se doseže in vzdržuje stalen stik z živim življenjem. Od poklicane strani se je g. ministra opozorilo na nekatere stvari, ki naj bi izpolnile na sebi lepo zamišljen načrt. Prepričani smo, da bo rad vpošteval praktične nasvete. V tej zavesti nas potrjuje dejstvo, da je prav on glede ljubljanskega Zavoda za pospeševanje obrta že pokazal srečno roko in umevanje za potrebe našega obrtnika.

Zadružništvo.

(Piše Ivan Mermolja.)

Beseda »zadruga« pomeni podjetje, v katero se združi več ljudi, ki dajo podjetju na razpolago samo denar ali pa tudi denar in svoje delo, to se pravi, da sporazumno delajo vsi za skupnost.

Naši pradedi so živeli v zadrugah, velikih družinah, dokler so bili svoboden narod. Delali so skupno eden za drugega, cele občine so bile ena družina. Ko je pa narod zgubil svobodo in zapadel pod gosposko, ni mogel dalje po svoje gospodariti. Brez proste volje je roboval le drugim stanovom in kot rob zaostal v vsakem napredku. Ko je bil v zadnjem stoletju rešen tlake

o obljubljeni Koromandiji! Človek govori, da bi z zaupljivo besedo potolažil strah srca; da bi z vero na jeziku proglasil tiho vdanost duše...

Koj po praznikih je mati legla in je ležala tri tedne. Sedel sem ob njeni postelji, otiral sem ji potni obraz in poslušal njene bolne sanje... Koliko vas je, ljudje božji, da ste doživeli take dni in noči? Do takrat nisem vedel, da v najgrenkejšem trpljenju ni ne solz in ne vzdihovanja.

Tretji dan pred smrtjo me ni poznala več; zadnji dan pa me je spoznala. Počasi je okrenila glavo proti meni in me je pogledala z velikimi jasnimi očmi.

»Ti, Ivan... meni pa se le zdi, da bi spet dobili laz... Ali še veš, kako sva kar tam grah luščila, da bi ne bilo treba prenašati še stročja?... Daj mi vode, žejna sem!« —

Tisto noč je umrla; lep in miren je bil njen obraz, tak kakor je še dandanašnji v mojem srcu in v vseh mojih mislih.

Koledar Družbe sv. Mohorja 1914.

in desetine, zapadel je drugačnemu izkoriščanju. Med tem ko je kmet stoletja roboval, so nastali drugi stanovi, ki so se napredno razvijali. Kmet je zaostal, ker ni znal zemlje izkoristiti. Sad njegovega velikega truda so znali drugi stanovi pobrati.

Po kratki dobi svobode je zapadel v roke izkoriščevalcem in se zadolžil. Pred 30 leti so se začele pri nas ustanovljati zadrugi, potem posojilnice, ki so imele namen, kmete rešiti oderuhov in mu nuditi posojila za nizke obresti. S tem je bilo kmetu deloma pomagano, ker ni bil odvisen od posameznih mogotcev. V splošnem pa kmet ni napredoval; naprej se je zadolževal in bil odvisen od posojilnic.

Vso dobo posojilniškega zadrugištva je bilo jasno, da kmeta ne bodo rešile posojilnice, pri katerih bi se le zadolževal. Svetovna vojska je kmeta rešila dolgovi. Pri prvi zamenjavi denarja pa ostane kmet brez denarja. Potreboval pa ga bo veliko. Vse, kar bo kmet potreboval, to je obleka, obutev, železo, orodje in še marsikaj drugega, bo še mnogo let jako drago.

Ako ne seže kmet takoj po samopomoči, bo v nekaj letih tako zadolžen, da mu ne bo hotel nihče več posoditi.

Potrebujemo takega zadrugištva, da bo kmet sam prodajal svoje pridelke direktno konsumentu in nakupoval svoje potrebšine direktno pri producentu. Splošno zadrugištvo pa ni nikaka lahka stvar. Zanj je treba razumevanja članov in mnogo trgovsko izobraženih ljudi. Kmet mora biti tako vzgojen, da razume, kaj je zadruga. Namreč, da ne vidi v odboru gospodarja zadruga, ki se mu mora laskati in ki se ga mora bati kakor prej trgovca. Nasprotno, v odboru mora videti le izvrševalnega organa v službi vseh zadrugarjev. Vsak zadrugar mora razumeti, da je član svojega trgovskega podjetja, ki je zadruga, in da je kot tak dolžan, se držati natančno določil zadruga pri skupnem nakupu in pri skupni prodaji.

Pri današnji vzgoji našega ljudstva ni mogoče računati na takšno razumevanje splošne zadruga. Vzemimo primer: Zadruga sklene pogodbo za prodajo sto vagonov jabolk svojega okraja po 1 K kilogram. Odbor zadruga je torej prodal jabolka vseh svojih članov. Pride tuj trgovec v kraj, potrebuje nekaj vagonov jabolk, pa obljubi 1 K 20 vin. za kilogram. Vzemimo, da bi bili prav vsi kmetje v zadrugi, kar je tudi težko doseči. Kdo bi zadržal omahljivce, da bi trgovcu ne dali jabolk za 20 vin. dražje kot plačuje zadruga. V tem primeru bi nastal krik v vsi pokrajini: »Zadruga nas slepari, plačuje manj kot trgovec«. Zadruga s svojo sklenjeno pogodbo bi ostala brez blaga. Odbor pa, ki je sklenil pogodbo in bi je ne mogel izpolniti, bi prišel ob svoje premoženje. Kakor rečeno, pri današnji vzgoji kmeta ni mogoče na njega sploh računati in mu dopovedati, da bi dotični trgovec kilograma jabolk ne plačal po 1 K 20 vin., marveč po 60 vin., če bi zadruga ne bilo. — Torej za splošno zadrugištvo je treba najprej vzgoje

našega ljudstva. To pa se ne da napraviti v teku enega ali pol leta, za to treba dolge dobe desetletij. Danska država, ki je danes vsa ena sama zadruga, je potrebovala 30 let za popolni preobrat.

Kmetijska strokovna izobrazba.

Pri vsakem podjetju je potrebno za uspešno delovanje in obratovanje korenitega znanja in temeljite strokovne izobrazbe. Kmetija, gospodarstvo sta tudi podjetji. A kaj vidimo: naše kmetijstvo ne dela in ne pridelava, kar bi moralo! Glavni vzrok tiči v tem, da se kmetijski poklic ne izvršuje racionalno vsled pomanjkanja strokovnega znanja. Razumljivo je, da ne moremo od nobenega zahtevati dela, ki ga ne razume. Tudi pri posestniku, kateremu manjkajo temeljni pojmi, ni pričakovati, da gospodarsko in v duhu časa kmetuje, da pridelava na svojem zemljišču toliko, kolikor bi na isti zemlji strokovno izobražen kmet pridelal. Strokovno nezadostno izobražen posestnik je pa v resnici le kmetijski delavec, ne pa poljedelec, gospodar. Pravi gospodar postane le, kdor si je pridobil dovolj strokovnega znanja, kateremu so znani temeljni pojmi kmetijstva in je dovolj spreten, da jih dejansko pravilno uporablja.

Kmetijska veda se naslanja na naravoslovje in narodno gospodarstvo. Le-te vedi sta zelo obsežni in vsestranski, tako da ni pričakovati, da si jih kmetovalec sam od sebe prisvoji. Tudi ni sam v stanju, to narediti če tudi ima na razpolago dobre knjige in strokovne liste. S slednjimi zamore svoje znanje le izpopolniti. Treba je kmetu podati kmetijsko vedo v zaokroženi obliki, celoti. To podlago mu daje edinole kmetijski strokovni poduk.

Potrebo strokovnega poduka so že zdavnej spoznali. Ustanovile so se raznovrstne kmetijske šole. Bolj ko je narod izobražen, tem večje število strokovnih šol ima. Pri nas je pa stvar bolj žalostna. Naši stari gospodarji so vedno več ali manj šolam nasprotovali v svojo lastno škodo. Le s težavo so se poprijeli ene ali druge prepotrebne novotarije, ker si niso znali njene vrednosti razložiti. Kmetijsko šolstvo pa pri nas tudi ni imelo vedno tistega uspeha, kakor bi bilo želeti, ker se je mnogokrat poslalo na kmetijsko šolo manj brihtnega sina, ali pa niti to ne, a nadarjenega je gospodar poslal študirat za gospoda. Nadaljnji vzrok neuspehov je pa ta, da mladi kmečki sinovi niso smeli svojih na šoli pridobljenih izkušenj na domačem posestvu vsled nazadnjaškega mišljenja očetov poskusiti. Starokopitno in negospodarsko kmetovanje jim je potem vzelo veselje do kmetijskega poklica in marsikateri mladenič, ki bi bil postal izvrsten gospodar, je zapustil svojo domačijo. Upajmo, da je vojna vse izmodrila in da se bo pri nas začel boljši čas v tem oziru. Stroški šolanja so na kmetijskih šolah v primeri s stroški na drugih zavodih malenkostni in se stotero

vračajo. Na mnogoštevilnih shodih v minulem času je naš slovenski kmet zahteval mnogo kmetijskih strokovnih šol. Slovenci imamo dosedaj štiri: na Grmu pri Novem mestu, v Št. Jurju na Štajerskem, v Mariboru in v Velikovcu na Koroškem. Letos se je povsod začelo z rednim poukom v jeseni. Sedaj pa naj pokažejo gospodarji pravo razumevanje za strokovni napredek, pokažejo naj, da so prišli do spoznanja, da leži v strokovni izobrazbi moč in bodočnost našega kmetijstva. Letos se bo videlo, če je res potreba novih šol, če je naš posestnik spoznal potrebo poduka, če je naš kmet napredoval ali zaostal.

Zakaj imajo drugi stanovi tako moč in oblast nad kmeti? Zato, ker imajo večjo duševno in strokovno izobrazbo! Obrtniki imajo svoje meščanske in obrtne šole, istotako trgovci; uradniki se mučijo in učijo včasih tudi 20 let, a naš kmet še ljudske šole vedno ne vpoštevata. Potem se pa čudi in toži, da nima svojih zastopnikov, da ga vodijo in izkoriščajo trgovci obrtniki, advokatje in drugi stanovi. Telesna moč sama, ne zadostuje, treba je duševne omike in strokovne izobrazbe, da si gospodarji priborimo v državi ono mesto, katero nam gre. Kar še sami nimamo, privoščimo svojim sinovom! Dokler ne bomo vpoštevali kmetijske strokovne izobrazbe, tako dolgo ni misliti na uspešno povzdigo našega kmetijstva, tako dolgo ni upati na uspešno kmetijsko strokovno organizacijo Inž. Vedernjak.

Sladkorna industrija v Jugoslaviji.

Ivan Arh je priobčil v »Slovenskem Narodu« z dne 6. januarja tl. pod gorenjim naslovom aktualno razpravo, ki jo podajamo svojim čitateljem v izvlečku.

Najprej se pa hočemo seznaniti s piscem Arhom. »Slovenski Narod« nam pove, da je Arh, ravnatelj bivših cesarskih, sedaj čehoslovaških državnih domen v Pragi, priznan veščak v gospodarskih vprašanjih. Slučajno smo mogli o Arhu nekaj več poizvedeti. Arh je naše gore list, vedno zaveden Slovenec in Slovan. Mnogi naši inteligenti, ki so bili kot visokošolci podporanci dijaškega podpornega društva v Pragi, se ga morajo dobro spominjati, ker je bil reden član in delaven odbornik omenjenega društva. Drugače je Arh pri nas čisto nepoznan. Absolviral je dunajsko visoko šolo za kmetijstvo in se potem z izredno pridnostjo visoko povzpел kot kmetijski strokovnjak v uradniški službi. Nazadnje, do prevrata, je bil centralni ravnatelj in administrator 14 cesarskih domen v izmeri 64.000 ha, dveh velikih cukrarnic, desetih pivovarnic in osmih žganjaren (tovaren za špirit). Zaradi bogatih izkušenj v kmetijstvu sploh in v kmetijski industriji posebej zavidanja vreden človek. Čehi so ga pred leti odlikovali z imenovanjem za rednega člana narodnogospodarskega

zavoda pri Češki akademiji. Vs'ed razpada cesarskih domen se je dal Arh upokojiti in je stavil svoje moči domovini, Sloveniji, na razpolago. Tu pa baje ni našel pravega odmeva, niti razumevanja za stvar, kateri bi mogel izborno služiti in tako je prevzel ponudeno mu mesto ravnatelja velike cukrarnice v kraju Židlochovice pri Brnu (Morava), kjer sedaj deluje. Ali je za nas trajno izgubljen?

Sedaj pa k stvari! Uvodno omenja pisec ugodni vpliv in veliki pomen, ki ga ima sladkorna kot najvažnejša kmetijska industrija, z ozirom na napredno kmetijstvo in državno gospodarstvo (sladkor kot živilo, melasa kot krmilo in surovina za izdelovanje špirta, pesni zrezki kot krmilo, končni industrijski odpadki, vsebujoči apno in fosforovo kislino pa kot gnojilo). Kultura sladkorne pese pospešuje celokupno kmetijsko produkcijo, ker mora biti temeljita. Omogočuje rejo več živine, zboljšuje njive in njih rodovitnost ter razširja tako blagostanje med kmetovalci.

V Jugoslaviji je osem sladkornih tovarn in sicer sta dve v Srbiji (Belgrad, Čuprija), ena v Bosni (Usora), ena v Slavoniji (Osijek) in štiri v poprej južnomadžarskih župah (Baranje, Veliki Bečkerek, Novi Vrbas, Červenka). Vse so večinoma moderno urejene za izdelovanje surovega (nečistega) sladkorja in belega blaga (rafinade). Sedaj delajo te tovarne malo ali pa sploh stojijo (posledica vojne), vendar so pa njih strojne naprave baje dobro ohranjene.

Čim bodo mogle obstoječe tovarne v polni meri delati, iznašala bode skupna letna produkcija 870.000 stotov surovega sladkorja (v Srbiji 120.000 stotov, v ostalih delih Jugoslavije pa 750.000 stotov), to bi bilo okroglo sedem kg na osebo, ako računamo, da ima Jugoslavija dvanajst milijonov prebivalcev.

V bivši Avstro-Ogrski je bila povprečna potreba sladkorja pred vojno nekaj nad 13 kg na leto in osebo, na Ogrskem, Hrvaškem in v Bosni le 7 kg. Potreba v Jugoslaviji bi bila po dosedanjih prilikah 7 do 8 kg na leto in osebo ter bi se mogla kriti iz domače, jugoslovanske sladkorne industrije.

Računati pa je s tem, da se bo sladkorni konsum v Jugoslaviji z izboljšanjem in napredkom kmetijskega gospodarstva z izboljšanjem splošnih življenjskih razmer, s povzdigo splošne kulture in blagostanja v do glednem času sorazmerno povečal, v kakem desetletju morda že podvojil, ne oziraje se na važnost omogočenja izvoza sladkorja v druge, sosedne države (Bolgarsko, Grško). Potem Jugoslavija z lastnim izdelkom ne bi mogla več izhajati, zato mora pravočasno sladkorno industrijo povečati in razširiti, za kar so naravni pogoji dani v izredni meri. Zgledi za letošnje leto so pa še prav žalostni, ker bomo morali po Arhovem računu plačati inozemstvu 200 do 300 milijonov kron za kakih 300.000 do 400.000 stotov sladkorja.

S slovenskega stališča bi po mnenju pisca bilo želeli, da se tudi pri nas ustanovi sladkorna tovarna,

najbolje morebiti na Dolenjski nižini, ker bi se tja mogla dovažati pesa tudi s Štajerskega in Hrvaškega Podravja in Prekmurja. Arh ne omenja, pač pa povdarja, da se je nadejati na Slovenskem dobrih uspehov vsled dobre kulture, kot posebno važnega faktorja, ker je naše ljudstvo že bolj vajeno pridelovanju takih rastlin, ki zahtevajo skrbno obdelovanje.

Arh končuje zanimiv, poučen članek:

»Pri današnjih visokih cenah gradiva in strojne uredbe se na stavbo novih tovarov v prihodnjih dveh do treh letih ne moremo misliti. Treba pa bode v tem času delati potrebne priprave. Posebno bode treba kmetovalcem razjasniti veliko važnost pridelovanja pese in jih zanimati za to njim še novo kulturo.«

Sotelski.

Ali je mogoče krmiti čebele tudi po zimi?

Seveda! Panjem dodamo že v ješeni potrebno hrano. Mogoče pa je, da nismo imeli ob pravem času sladkorja, da nismo imeli časa, da nas je zadržala bolezen ali kaj drugega. Če je bilo zamujeno, je zamujeno, in pravi se: pomagati, če je mogoče. In mogoče je! Pozimi nastanejo med mrzlim vremenom tudi toplejši, južni dnevi. Ob takem vremenu skuhamo opoldne sladkor, in sicer denimo na pol litra vode en kilogram sladkorja. Ko se stemni, ga damo čebelam še v toplem, a ne vročem stanju. Za pokladanje lahko porabimo vsakojako posodo: nadevati ali namašiti pa moramo vanjo dovolj smrekovih ali drugih vejic, slame itd., da se čebelo ne topijo. Krmo denemo ali pritismo tik do muhe, in če čebele ne začno takoj jesti, jih s tem, da jo pomazemo nekoliko s peresom ali vejico, katero smo bili pomočili prej v krmo, na jed opozorimo. Da pridemo tik do muhe, pa odstranimo pri panjih s premakljivim delom rahlo potrebno število okvirjev, pri kmečkih panjih pa izrežemo, če je to potrebno, nekaj satja. Prvi večer poje panj navadno le malo. Drugi večer pa mu damo, če je pojedel prvi večer vse, lahko precej veliko krme, močnemu panju pol jitra ali še več. Da zamore izpuhteti voda in ubežati odvišna toplota, odpremo posebno močnemu panju kak dušnik, katerega ima morda za prevažanje. Ko smo bili panj po večerih dovolj dokrmili, ga pustimo zopet pri miru.

Izkušen čebelar mi je pravil da je rešil že mnogo panjev-slabičev na ta način, da je dal v panj k muhi kristaliziran sladkor, ki je bil zašit v tanko in ne pregosto vrečo. Čebele odmaknejo baje vrečico s sladkorjem same z rilčki toliko, da se taja, kolikor ga rabijo.

Drug, tudi izkušen čebelar pa mi je pripovedoval, da je otel že več panjev smrti na ta način, da je panj lahko obrnil, ga ravno tako lahko odkril, nadeval med satje v bližini muhe navaden sladkor v kockah, panj pa zopet zaprl in ga postavil na stari prostor.

V mrzlih krajih Rusije zravnajo jeseni panje v nalašč zato pripravljeno jamo, ki ima dušnik. In nedavno tega mi je pravil star in izkušen čebelar, da prezimuje svoje panje, posebno, da jih ubrani pred tativi, že dalje časa v hramu ali na kakem drugem na premrzlem in mirnem prostoru, in to z dobrim uspehom. Dejal je, da ima to prezimovanje tudi to prednost, da se v takem prostoru čebele lahko tudi po zimi krmijo, in sicer se jih more nakrmiti v naprej, ali pa se jih more krmiti sproti, s pokladanjem po prilično enkrat na teden. Ker imam tudi letos nekaj slabičev, sem jih ponesel takoj v hram, kjer jih po enkrat na teden krmim. Panji se dosedaj normalno obnašajo. Tudi v hramu se poklada na noč krma, v še nekoliko toplem stanju; postavi se tik k muhi. Da zamore izhlapati odvišna voda, odpremo zvečer dušnik, ali, posebno če je panj močan, eno končnico in zapremo odprtino z rešetko ali z redko tkanino. Zjutraj pa zapremo panj zopet po navadi in ga zastremo z vrečo tako, da se čebele ne vznemirjajo in ne odletavajo.

* * *

Po čebelarskih knjigah in časopisih se priporočajo za zasilno krmljenje čebel po zimi te-le metode, ki pa so porabne skoro samo le za panje na okvirje:

V ponvo ali v lonc se dene kristaliziran sladkor in se mu prilije le malo vode. To se pusti pri lahnem ognju in vednem mešanju zavreti. Zmes mora biti toliko gosta, da se vlečejo od nje potem, ko se je bila nekoliko ohladila, niti. Iz papirja ali tanke pločevine smo bili naredili prej ravno tako debele valjarje, kakor je debela luknja v slamnici, ki pokriva panj. Vanjo vlijemo to zmes in pustimo, da se strdi. Potem pa dajemo panjem te valjarje skozi omenjene luknje v slamnicah. (Od zgoraj!).

Drugi priporočajo za zasilno pitanje po zimi testo iz sladkorja in medu, in tri do štiri dele finega sladkorja v prahu. To se mesi tako dolgo, da postane tvarina podobna kitu, s katerim vdelavajo steklarji steklo (šipe) v okno. Poklada se nato kakor zgoraj navedeni valjarji iz sladkorja.

Zopet drugi priporočajo tole metodo: Dva kilograma sladkorja se kuhata v litru vode tako dolgo, da postane tvarina gostotekoča. Tvarina se pusti pol ure stati, da se strdi. Poizkušnjo lahko napravimo s tem, da je vlijemo nekoliko na krožnik. Če se ne strdi jo še kuhamo. Če je pregosta, prilijemo nekoliko vode. Kadar ima pravo gostoto, jo vlijemo v dobro izdelan okvir, katerega smo bili prelepili na eni strani s pergamentnim ali drugim močnim papirjem in položili na mizo stol, ali drugam. Tak okvir s strjenim sladkorjem se polije s kropom in potisne na noč v panj, tik h grozdu. Če so okvirji panjev veliki (kakor n. pr. pri Albertijevih panjih), se predele. Na ta način se lahko nabaše le zgornja polovica okvirja, en četrt istega itd.

V glavnem moramo paziti pri zasilnem pitanju pozimi na tole:

1. Ob času pokladanja ne sme biti temperatura prenizka. Na pol žmrzle čebele ne jedo, tudi tedaj ne, če ginejo že od gladu.

2. Krmiti se mora na noč. Skrbeti se mora za izpuhtenje mokrote. Zjutraj se mora panj zatemniti.

3. Krma ne sme biti mrzla.

4. Krma se mora dati tik h grozdu.

Vzrejjajte plemenske bikce in mrjasčke!

V živinoreji smo Slovenci zaenkrat navezani sami nase. Treba bo pokazati, da si moremo sami iz lastne moči pomagati, treba bo pokazati, da si upamo domača živinska plemena sami iz sebe tako daleč izboljšati, da nam bodo dajala višje užitke in s tem boljše dohodke. Ne smemo si pa prikrivati, da je to težavna naloga, katere brez smotrenega načrta ne bomo mogli zadovoljivo izvršiti. Pri tem načrtu bo treba žilavega, premišljenega dela živinorejskih strokovnjakov, pridnega in zvestega sodelovanja živinorejcev samih in pa medsebojnega, trdnega zaupanja. Le s temi predpogoji bo naše delo lahko in hvaležno.

Najvažnejša je trenutno gotovo oskrba z dobrimi biki in mrjasci. Iz narodno-gospodarskih ozirav se ne smemo preveč zanašati na uvoz plemenskih bikov in mrjascev iz inozemstva. Treba jih bo torej v domovini vzrejjati. Zato polagam živinorejcem na srce, da puščajo lepe junčke in mrjasčke za pleme, seveda naj bodo posestniki pri odberi izbirčni. Le potomci zdravih, najbolj dobičkanosnih krav, ki se odlikujejo po dobri mlečnosti, naj se odbero v ta namen! Zavedajmo se, da je v pravilni odberi za pleme prihodnost naše živinoreje! Živinorejci naj se poslužujejo pri tem velevažnem delu nasvetov živinozdravnikov in živinorejskih inštruktorjev (eden bo imel sedež v Kranju, eden pa v Celju). V plemenske namene so najbolj prikladna jesenska in zimska teleta, vsled tega je ravno sedaj pravi čas, da se izbero prave živali.

Opozarjam še na to, da bosta kmetijsko poverjenišvo in »Kmetijska družba« zanjprej potrebovala v svrhu pospeševanja živinoreje večje število dobrih plemenjakov. Zatorej se bodo živali z dokazano dobrim pokolenjem lahko prodale. Če bi pa ena ali druga žival navzlic vsej premišljeni plemenski odberi in dobri oskrbi ne odgovarjala za pleme, ni to še nikaka nesreča, saj jih še vedno lahko pozneje pustimo skopiti ali pa jih vnočimo za zakol. Rizika torej živinorejec pri tem ne bo imel.

Živinorejci, ki imate lepo in dobro živino, posebno vi iz priznanih plemenskih okolišev, vzrejjajte bikce in mrjasčke! Pokažimo, da imamo zmisel in razumevanje za potrebe naše domače živinoreje!

Inž. Zidanšek, živinorejski nadzornik.

Zadružne in gospodarske novice.

Molzni tečajji. Kmetijsko poverjenišvo namerava letos prirediti nekaj enotedenskih potovalnih molznih tečajev. Namen teh tečajev je, opozoriti živinorejce na veliki pomen pravilne in čiste molže za mlačnost krav. Poučevalo se bo praktično in teoretično pravilni način molže in poglobitna pravila za oskrbo mlečne živine. Tečajji so brezplačni: udeležence zberejo krajevni faktorji, ki morajo tudi preskrbeti za primeren prostor, kjer se bodo predavanja vršila. Kot udeleženci tečaja pridejo v poštev dekleta, deklice, gospodinje ter mlajši fantje. Živinorejske zadruge, kmetijske podružnice in občine, ki želijo v svojem področju takšnega poučnega tečaja, naj vložijo prošnje za prireditev ta istega na poverjenišvo za kmetijstvo v Ljubljani. V prošnji je navesti, koliko udeležencev se je priglasilo in da je za primeren prostor za predavanje preskrbljeno.

Čebelarstvo. Driska. Spomladi se vidi po čebelnjakih često onesnažene panje z onesnaženim satjem. To je povzročila driska čebel. Pisec teh vrstic pa sem prezimil v teku let že na stotine, da skoro na tisoče panjev, a nisem imel nikoli od znotraj onesnaženih panjev. Če hočemo temu odpomoči, moramo vedeti najprej za vzrok. Če so čebele zdrave, tedaj ne onesnažijo panjev. To se zgodi le, če imajo drisko. Tedaj morajo opravljati premnogokrat potrebo ali pa blata sploh ne morejo zadržavati. Vzrok driski je, kakor pri drugih živalih in pri ljudeh, bolezen v prebavilih, njih vnetje. To vnetje povzroči navadno slaba hrana, kakor smrekov, vresjin in posebno mecesnov med. Pa tudi drugi, n. pr. ajdov med, jo povzroči včasih, posebno tedaj, če se nahaja že od prejšnjih let v panju. Driska se lahko prepreči s tem, da damo čebelam sedaj, koncem januarja ali začetkom februarja, v panj tople (a ne vroče) vode. Isto jim damo ob toplejših dneh popoldne ali na večer. Za pokladanje ali napajanje se uporabi lahko vsaka posoda, najbolj pripravna pa so lesena koritca, kajti v njih se voda ne ohladi tako hitro, kakor pa v pločevinasti ali porcelanasti posodi. Da se čebele ne vtopijo, nadevamo ali namašimo v posode smrekovih ali drugih vejic, slame itd. Popoldne prihodnjega dne vzamemo posode zopet ven, zlijemo vodo, ki je zdaj mrzla, proč in damo zopet tople vode. Posodo postavimo vselej tik k muhi. Če je treba, odvzamemo pri panjih na okvirje nekaj okvirjev, pri kmečkih panjih pa izrežemo ulico. Čebele bodo po napajanju izletele. Onesnažile bodo okolico čebelnjaka, morda tudi čebelnjak in celo panje od zunaj, v notranjosti panjev pa bo ostalo snažno. Na ta način smo drisko preprečili. Pa tudi za zdravljenje driske ni boljšega sredstva, kakor pokladanje vode na popisani način.

Ameriški leseni parobrodji. Pomorska sekcija naše delegacije na mirovnem kongresu v Parizu je predložila vladi v Beogradu predlog, naj naša država

sprejme ameriško ponudbo za nakup gotovega števila lesenih parobrodov, ki so našemu pomorskemu prometu izvanredno potrebni. Po mnenju nekaterih članov sekcije naj bi te parobrode kupilo delniško društvo, ki bi se osnovalo na široki podlagi v domovini, a vlada bi morala ameriškim prodajalcem dati jamstvo, da se bo izplačala kupna cena. Parobrodi bi se kupili na kredit proti izplačilu samo neznatne provizije v gotovini (5 dolarjev za vsako tono, nekoliko manj kot 5%), a dobavitelji se nadejajo, da bi se ti parobrodi v teku treh let lahko izplačali sami s svojimi dohodki, ker so pomorske vozarine danes izvanredno visoke in se sklepa, da bodo prilično na isti višini ostale vsaj dve do tri leta in šele potem polagoma padale.

Mrzlo podnebje in rast živali. Po opazovanjih nemškega naravoslovca Bergmanna žive v mrzlem podnebjju večje živali, kjer rabijo večje telesne površine za oddajanje telesne toplote, živali v gorkih krajih pa ne rabijo toliko toplote, zato je tudi njih telesna rast manjša. Celo živali iste vrste so v mrzlih krajih telesno večje kot v gorkih krajih. Kot primer lahko služi gavran, ki se nahaja po vsi zemlji. V severnih krajih je gavran mnogo večji kot v zmernem podnebjju. Pravi velikan pa je na visokih planjavah mrzlega Tibeta. Že gavran v gorkejših krajih Ogrske je mnogo manjši kot oni v Alpah. Največji gavrani se pa nahajajo v severnem delu Severne Amerike. Isto se opaža tudi pri različnih sesalcih. Tako je tudi dehor v severni Švediji znatno večji kot oni v Španiji. Mravljinček v mrzlejši Tormaniji je večji kot v gorkejši Novi Gvineji. Isto se opaža tudi pri srni, kozi itd. Med ljudmi so severni prebivalci večji in močnejši kot oni iz južnih krajev. Prebivalci najmrzlejših delov Južne Amerike so največji ljudje sploh.

Smrt kač. Živi inventar znamenitega »Jardin des Plantes« se je začasa vojne silno zmanjšal. V njem se ne nahaja izmed kač, ki so se opletale in napenjale za ogromnim steklom, niti ena več. To je bilo ob času bombardiranja Pariza. Nekoliko bomb je padlo v okrožje, kjer je bil »Jardin«. Prestrašeni meščani so poslali pred policijskega komisarja svoje zastopnike, ki so dejali: »Gospod komisar! Če udari kaka bomba v dvorano kač in razbije stekleno ogrado, bodo črni kuščarji, kače in škorpionji zlezli na ulice. Levov, medvedov, hijen se je lahko ubraniti, ker se jih vidi. Ali kače, gospod! Tiho se bodo priplazile v sobe in nas iznenadile kot strela!« Komisar se je zamislil in čez 24 ur so bile vse kače uničene s kloroformom. Gabonska zver, najlepši eksemplar, kar jih je bilo, je poginila v sladki omami z drugimi strupenjačami, da so se meščani umirili.

Najstarejše mesto sveta. Orientalci imenujejo Damask, najstarejše mesto na svetu, »Biser Vzhoda«. V svetem pismu se neprestano imenuje, obstajalo je že 1400 let pred Kristusom. Potovalci ga imenujejo »ljubi umazani Damask«, ker duhovi, ki obdajajo ulice,

niso ravno prijetni in cestni pometači stavkajo že od pamtiveka. Damask je pozorišče važnih dogodkov že od časa, ko je bil zavzet od kralja Davida. Pri tej priliki je padlo 22.000 mož. Egipčani, križarji, Turki so se neprestano topli za mesto. To je gotovo mesto, za katerega se je največ bojevalo. Bazar v Damasku je svetovnoznan. Jeklo, orožje, svila, dišave in dragulji so prvovrstno tržno blago v Damasku. Največja lepota v Damasku obstoji v drevesih, vrtovih in vinogradih, ki leže okrog mesta v širjavi 60 kvadratnih kilometrov. Vse namakajo vodni kanali, ki teko skozi mesto in ki se imenujejo v svetem pismu, v drugi knjigi kraljev, ko se je sirskega vojskovodja kopal v ti vodi, da bi se ga ne prijel gobavost.

300 kilometrov na uro. Iz Pariza javljajo o velikem odkritju, s pomočjo katerega bo mogoče doseči, zrakoplovcu strmoglavo hitrost 300 kilometrov na uro. in to v največjih višinah. Do sedaj se je moglo leteti samo do neke gotove višine zaradi redkosti zraka. Motor je že na 5000 metrov izgubil svojo odpornost. Rateau, član akademije znanosti, je napravil turbino, ki jo goni plin in ki napravi 30.000 gibov na minuto. S tem centrifugalnim ventilatorjem se zgoščuje zrak, potreben motorju. Tako bo motor lahko delal v vseh zračnih plasteh z enakim uspehom. Poskusi so pokazali, da se more doseči s tem aparatom hitrost 250 kilometrov na uro, in delajo na to, da dosežejo hitrost 300 kilometrov. Tako bo mogoče preleteti v osmih urah razdaljo med Parizom in Carigradom.

Ozeblina. Neprijaznostim, katere donaša zimski mraz nekaterim ljudem, prištevamo tudi ozeblina ali ozeblina. Vsled vpliva večjega ali manjšega mraza o-mrtve namreč mnogim ljudem živci kožnih krvnih žilic posebno na takih krajih telesa, ki so najbolj oddaljeni od telesa, in kjer je vsled oddaljenosti od središča krvni obtok naravno slabši (v prstih na nogi in roki, ušesu, nosu), in sicer o-mrtve živci nekaterim manj, nekaterim več. Vsled o-mrtvice krvnih živcev izgube krvne žilice zmožnost, da bi se stisnile; raztegnjene ostanejo in delj časa široke. Kri se v njih nakopiči, vsled česar postane koža rdeča, modro-rdeča, mrzla, tupatam otekla, ali celo vneti. Istočasno se pojavijo bolečine, koža peče in srbi, kar nastopa posebno v gorkoti večernih ur. Mraz ne vpliva na vse ljudi enako škodljivo. Posebno nežne, bledične mlakokrvne in slabohranjene osebe, navadno ženskega spola, so nagnjene k ozeblinam celo v mrzlih, jesenskih, deževnih dneh ali pa v predzimskem času pri + 4 do + 5° R. Do gotove stopinje se dajo zabraniti ozeblina. Toda z obrambo proti njim treba začeti že poleti. Obramba obstoja v tem, da se utrdi koža in da se jo privadi na mraz, kar se pa dožene s kopelmi, zdaj mrzlimi, mrzlim drgnenjem in masažo. Da ne vpliva mraz tako neposredno na kožo oddaljenih telesnih udov, naj nosijo osebe, ki so nagnjene k ozeblinam, v jeseni in pozimi (tudi ponoči) volnene nogavice. Zdravljenje ozeblin je

precej dolgotrajno in nevhvaležno. Najprej morajo skrbeti osebe z ozeblinami posebno na boljše krvno kroženje potom dobre hrane, zadostnega gibanja in masaže. Zraven tega morajo nositi dovolj gorko in prostorno obuvalo, da se ne otežkočuje še bolj itak oškodovano krvno kroženje: ozki čevlji škodujejo, ker se noga tem težje ubrani ozeblin, čim manj krvi kroži po njej. Pred hipno izpremembo temperature se je treba varovati; obuvalo v sobi mora biti drugačno od onega za izhod. Kdor ima ozeblino, naj si takoj sezuje čevlje, ko pride domov, in naj si noge toliko časa drgne z mrzlo vodo, da postanejo gorke. Kmalu potem naj si obuče gorke nogavice in prostorne čevlje. Da pa pridobe že ozeble noge neko gotovo odpornost, da se jih privadi na razne vplive mraza, jih je treba zjutraj in zvečer umivati, izpirati in drgniti z mrzlo vodo ali pa s snegom; večkrat izvršuje tudi takozvana »hoja po vodi« dobro svojo službo. Prikladne so tudi pri lahkih ozeblinah, da se privadijo noge na razliko temperature, zdaj gorke, zdaj mrzle nožne kopeli zaporedoma, predno se gre spat. — Ako so ozeblino hude, treba se posvetovati z večšim zdravnikom.

Kaj se vse je. Kitajci so glede hrane najmanj izbiričen narod sveta. Kožo krokodilov posuše in jo skuhamo v juho, ki je taka kot črnilo. Krokodilova jajca nam smrde na sto metrov daleč, Kitajec bi se pa stpel zanje. Najostudnejši so pa kitajski hroščevi bonboni. Izgledajo tako, kakor naši nadevani sladkorčki, samo, da se nahaja v njih namesto marmelade ali sladke tekočine velik debel hrošč, ki prav prijetno škriplje če se ga pregrizne. Ni dosti, da mora ubogi potujoči Evropejec vse to pojesti, še zameri se, če ne hvali teh gnjusov kot nepresegljive slaščice. Da je Kitajec prav rad tudi gnezda nekih lastovic, salangan, to je znano vsakemu šolarčku. — Črnci na takozvani zlati obali uživajo najraje meso krokodilov, kitov in povodnih konj. — Polinezijci se teh slaščic včasih tako najedo, da zbolijo. Takim ljudem se dopadajo tudi legnani, kuščarji, martinčki, želve itd. Želvo režejo živo in jemljejo od nje kos za kosom, kakor se seka pri nas meso v klavnici ali stojnici. Legnane — neke kuščarje — pripravljajo na najrazličnejše načine; njihove mu mesu dajo lahko okus piščanca ali pa teletine, če mu pridenejo citrono in slanino, ali pa okus zajčjega hrbta če ga spečejo. V velikih čisljih so na zapadno-indijskih otokih želve, zlasti njihova jajca. Tudi žabe ne zametujejo, saj jih še mi ne. Kitajec je tudi v tem oziru prava packa, kajti on žabe niti ne pripravi, temveč jo, če je le malo manjša, použije kar tako, kakor jo je ustvarila narava. — Glavna hrana Avstralca je kengurujevo meso, za prikuho in prigrizek mu služijo kače in črvi. Tudi krastače so mu dobrodošle, še raje kakor v Avstraliji jih imajo pa ob severni obali Južne Amerike. Hvala Bogu, izvažajo jih pa vendar ne. Ob Missisipiju pražijo in jedo kačo-klopotačo, ki jo imenujejo ondotni lovci »muzikaličnega Janeza«. V Afriki

pečejo opice, in sicer v zemlji in na noben drug način si tako ne naklonimo dobrohotnosti kakega črnega glavarja, kakor če mu pošljemo v dar močno z zabelami prežeto opico. V Rio de Janeiro, braziljskem glavnem mestu, je celo poseben opičji trg. Tam prodajajo tudi netopirje, ki so pa le bolj hrana za »nižje sloje«. Nekateri Indijci trdijo, da je netopir najokusnejša svetovna jed.

Prenočišče v drevesu. Eden najznamenitejših angleških zrakoplovcev pripoveduje sledečo zgodbo: »Neko poletno mesečno noč sem letel iz Londona v Brighton, Spočetka je šlo vse dobro, naenkrat pa mi je začel odpovedovati motor in pričel sem se spuščati na tla. Nisem se pa ustavil na obrežju nekega morsklega kopaljšča, kot sem nameraval, ampak v vejah visokega drevesa, blizu neke ribiške kočice. Zgodilo se mi ni, razen par prask na moji koži, ničesar. Naenkrat se je odprlo okno ribiške kočice in zaspan glas mi je zaklical: »Kaj se je zgodilo? Kaj je?« — »Zrakoplovec, ki ni prišel tja, kamor je hotel«, »Ali ste ranjeni?« je vprašal ribič dalje. »Bogu bodi hvala, ne«, sem mu odgovoril. »Tem bolje. Dobro spite! Tudi jaz sem zelo truden«, je dejal ribič in zaprl okno. Jaz pa sem moral prenočiti v vejevju, dokler ni ob zori vstal ribič, ki me je z največjo mirnostjo znova pozdravil in mi pomagal splezati na tla«.

Kako je razsajala španska bolezen. Leta 1918, in sicer v zadnjih dvanajstih tednih, je umrlo za špansko boleznijo skoro šest milijonov ljudi, Sodi se, da je bilo v svetovni vojni 20 milijonov mrtvih. V isti dobi, v štirih letih in pol, je umrlo za špansko boleznijo 108 milijonov ljudi. V Indiji sami so umrli za špansko boleznijo trije milijoni prebivalcev. V Bombayu so imeli vsak dan 5000, v Delhiju, ki ima 200 tisoč prebivalcev, 800 mrličev, žrtev omenjene bolezni. Pujab je izgubil 250.000 ljudi. V Kapskem mestu je izgubilo 2000 otrok starše. Avstralija je morala poslati v Samo sanitetno ladjo, ker je bilo tamošnjega prebivalstva bolnega 80 odstotkov. Belo prebivalstvo je moralo samo preživljati ali pokopavati uboge domačine. V Novi Zelandiji je prenehalo javno delo. Žrtve v Ameriki so bile grozne, niti v Kanadi ni bilo dosti boljših. V Ontarju in zapadnih pokrajinah je umrlo nič manj nego 108 zdravnikov. Ogromno je število za špansko boleznijo umrlih Indijancev. V Barceloni je umrlo vsak dan po 1200 ljudi. Imenovana epidemija je grozno razsajala tudi na Francoskem, Nemškem in v naših krajih. Največ žrtev je bilo na Španskem, kjer je domovina te kuge.

Ustvaritev žene. Indijska legenda pripoveduje o stvarstvu: Ko je hotel stvarnik ustvariti ženo, je videl, da je porabil vso pripravljeno snov za moža. Zato je vzel zvijanje kače, zmožnost rastline ovijalke, da se drži kvišku, trepet trave, vpogljivost trstja, lahkoto listja, pogled gazele, gladino solčnih žarkov, solze oblakov, zavratnost vetra, mehko puha, sladkost me-

du, grozovitost tигра, vročino ognja, mrzloto železa ščebetanje ptice in zmešal vse te stvari med seboj ter ustvaril lepo ženo.

Davki danes in nekdaj. Res je sicer, da je danes že takorekoč obdačeno vse, toda za časa pruskega kralja Friderika I. so imeli v Nemčiji davke, katerih dandanes skoraj ne poznamo. Tako na pr. je moral plačati vsak en dolar davka, kdor je hotel nositi na svoji obleki kaj zatega ali srebrnega. Da je smel kdo lasuljo nositi, je moral plačati na leto tri dolarje davka. Kdor se je vozil v kočiji, je moral za uporabo dragega tlaka plačati letno tri dolarje. Če si hotel piti kavo, čaj ali čokolado, si moral imeti posebno dovoljenje, za katero si plačal letno dva dolarja. Obdačene so bile opanke, nogavice, čevlji in klobuki. Vsaka moška oseba od 17. leta naprej je morala plačevati osebni davek od pol dolarja do 4000 dolarjev, katerega je moral plačevati kralj za svojo glavo.

Svetovna trgovina. V trgovini nam že prednjačijo severni Amerikanci. Preteklo leto je bila samo njihova trgovinska bilanca aktivna, vse druge države, ki so bile udeležene v vojski, imajo pasivno trgovinsko bilanco. Severna Amerika je lansko leto (10 mesecev) uvozila za 3113 mil. dolarjev, izvozila za 6510 mil. dol. torej znaša aktivum 3397 mil. dolarjev. Francija je izvozila (9 mesecev) za 4810 mil. frankov, uvozila za 20.774 mil. frankov, Anglija (11 mesecev) izvozila 840 mil. funtov, uvozila za 1463 mil. funtov. Nemčija (celo leto) izvozila 10.000 mil. mark, uvozila 24 tisoč mil. mark. Nemška Avstrija izvozila 2600 mil. kron, uvozila 5400 mil. kron.

Bodimo štedljivi! Znano je, da so Danci najboljši živinorejci in sploh kmetovalci, zato pa so tudi najbolj varčen narod v Evropi. Na Danskem vlaga vsak drugi kmetovalec prihranke v hranilnice, na Angleškem vsak 26., na Francoskem vsak 29., a pri nas imamo menda na vsakih 100 prebivalcev jedva par vlagateljev.

Šest milijonov za enega bika je dobil neki posestnik na živinorejski razstavi v Južni Ameriki.

Močan petrolejski vrec so našli v Lipiku (Slavonija). Komisija je dognala, da bo dajal vrec kake štiri milijone kubičnih metrov petroleja na leto ter bo donašal osem milijonov dinarjev vrednosti. Ako bo le res!

Tri nove tovarne v Bosni. Srbska banka v Sarajevu je dobila dovoljenje, da ustanovi tri nove tovarne: za steklo, za predelovanje kože in za izdelovanje obuvala.

Iz inozemstva ponujajo Jugoslaviji posojila. Ameriški bankirji so ponudili naši državi 500 milijonov dolarjev posojila. Seveda zahtevajo, naj bi naša država za celo posojilo nakupila v Ameriki blaga.

Koliko pšenice potrebuje Evropa? Ameriški listi prinašajo izkaz o potrebi Evrope na pšenici. Ceni se, da mora Evropa uvoziti 200 milijonov stotov pšenice. Presežek pšeničnega izdelka v izvoznih deželah

znaša približno 172 milijonov stotov, tako da je evropska potreba, če se bo varčevalo, do prihodnje žetve za silo pokrita. Največ bodo v pokritje prispevale Združene države, ki so pridelale 250 milijonov stotov pšenice nasproti 215 milijonov stotov lani; za izvoz ostane 100 milijonov stotov.

Uvoz in izvoz Čehoslovaške. V zadnjih šestih mesecih je Čehoslovaška izvozila iz naše države za 51 milijonov, uvozila pa k nam za 52 milijonov kron blaga.

Cene vinu na Štajerskem naraščajo. Povpraševanje po vinu je čim dalje večje, a vinske zaloge se krčijo.

Dve kmetijski srednji šoli je ustanovilo naše ministrstvo, in sicer v Kraljevcu in Šabcu. Tudi Slovenija bi bila vredna in potrebna, da dobi vsaj eno tako šolo.

Mi zalagamo Italijo z drvimi, oni pa nas z ardit. Lesna zadruga »Sava« je dobila dovoljenje za izvoz 4000 vagonov drv v Italijo.

Da cilindri na svetilkah ne počli, ga je treba dejati, predno ga rabiš, v posodo mrzle vode ter vodo zavreti. Tako prekuhani cilindri so izredno trpežni, kar je posebno pri današnji draginji stekla zelo važno.

Zoper molje. Omaro, oziroma skrinjo, kjer hranimo obleko in perilo, je treba namazati znotraj s terpentinovim oljem. Še bolje pa je, blago pokriti z ruto, ki smo jo namočili v tako olje.

Kako je ravhati s čevlji? Usnje je drago in še težko ga je dobiti. Zato je potrebno skrbeti za čim večjo trpežnost čevljev. Da čevlji ne razpokajo, namaži jih vsaj vsakih štirinajst dni z ricinovim oljem. Seveda je treba poprej staro voščilo oddrgniti. Kdor je tako srečen, da ima več parov čevljev, naj ne nosi vedno isti par, temveč vsak drugi dan. Neprestana vlaga usnju škoduje. Vlaga pa ne prihaja v usnje samo od zunaj, temveč tudi od izhlapevanja nog. Na peči se čevlji ne smejo sušiti, ker izgubi usnje potrebno maščobo ter se lomi. Trdo posušeni čevlji postanejo mehki, ako jih namažeš s petrolejem. Najhitreje in najboljše se posuše mokri čevlji, ako se napolnijo z ovsom, otrobi ali s pepelom ter jih postaviš na gorak prostor. Ako želiš mokre čevlje svetlo zlikati, prilič voščilu nekoliko mleka. Podplati se napravijo trpežni, ako se namočijo v vroče laneno olje. Da postanejo čevlji nepremočljivi, je najcenejše sredstvo, ako jih deneš čez noč v gosto milovo raztopino.

Zdravilščice za divje zveri. Roparskih živali, ki jih je treba imeti zaprte v kletki in ki so bile preje navajene na prosto življenje v pragozdih, se loti pogosto posebna bolezen, domotožje, tako da postanejo slabe volje, so razdražljive in dostikrat nočejo več jesti, tako da slednjič poginejo. V Ameriki so pričeli misliti na to, kako naj jih ozdravijo. Delajo jim poseben sanatorij, ograjen del divjega pragozda, v katerega spuste bolno žival, da začne zopet živati po svoji

naravi in se ji povrne zdravje. Tudi so napravili tako, da žival vzame plen na svoj način in ga raztrga. V ta namen so nagatili kožo antilope z mesom in jo nastavili. Prvi poskus so napravili s štiriletnim na domotožju bolehačim levom. Takoj se je izpremenilo njegovo obnašanje, rjul je, planil na umetno napravljeno zebro in jo raztrgal, ne da bi opazil zvijačo. V enem tednu je bil zdrav. Tudi poizkus s tigrom se je obnesel izbornu.

Blagovni promet Zadrúžne Zveze v Celju.

Tiskovine za računské zaključke.

Opozorjamo, da imamo v zalogi inventurne izvlečke iz glavnih knjig z naslovnimi ovitki, dalje računské zaključke za posojilnice in mlekarne. Članicam priporočamo, da naročajo pri nas tisek računskih zaključkov; iste pri tem lahko obenem pregledamo. Dalje imamo v zalogi tiskovine za glavne knjige hranilnih vlog in posojil, blagajniške dnevnik, opravilne zapisnike, izkaze o rentnini in neposrednih pristojbinah, zapisnike za seje načelstva, nadzorstva in občne zbornice (zaradi velike zaloge oddajamo te zapisnike zelo po ceni), opomine za obresti in podaljšanje posojil ter vse za posojilniško poslovanje potrebne knjige in tiskovine. Kdor kaj potrebuje, naj hitro naroči, da dobi še svoje tiskovine po primerni ceni. Papirja silno primanjkuje.

Bakrena galica.

Zaloga modre galice je za enkrat izčrpana. Nadjamo se meseca marca novih množin. Naročila pa so že sedaj potrebna!

Semensko žito.

Neobvezna naročila za jari semenski ječmen, oves in za semensko koruzo sprejemamo.

Apneni dušik.

Priporočamo apneni dušik iz našega skladišča v Celju po ceni K 160— za 100 kg, brez vreč. Vreče treba posebej poslati. Zaloga je že majhna.

Otrobi in druga krmila.

Zveza ima vedno v zalogi razne vrste otrobov. Posojilnicam in nakupnim zadrugam priporočamo dobavo na vagone. Otrobe oddajemo od mlinov brez vreč.

V zalogi imamo izvrstne bučne prge po ceni K 160— za 100 kg. To krmilo je boljše negoli koruza. Na razpolago je le še omejena množina.

Koruze

nimamo sedaj v zalogi. Morda se nam posreči dobiti večje število vagonov. Naročila, ki so za nas neobvezna, sprejemamo.

Krušno žito vsake vrste

kupuje Zveza za svoje članice po dnevni cenah. Prosimo za obilna naročila, katera izvršujemo ceneje in solidneje, kakor razni poklicani in nepoklicani žitni trgovci.

Semenski krompir.

Letos je pri nas silno pomanjkanje krompirja, tako da se je bati, da ob času sajenja ne bo nikdo imel semen. Zato priporočamo že sedaj naročila, da se dobava ne zakasni, kakor je to žal bilo lansko leto. Jamstva za izvršitev teh naročil seveda vočigled položaju Zveza ne more prevzeti.

Vabilo na

občni zbor Hranilnice in posojilnice Sv. Jurij ob Taboru

registrovane zadrúge z neomejeno zavezo

kateri se bode vršil v nedeljo dne 7. marca 1920 ob 9. uri dopoldne v posojilniških prostorih hiš. št. 2.

Dnevni red: 1. Poročilo načelstva. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Odobrenje letnega računa 1919. 4. Volitev načelstva. 5. Volitev nadzorstva. 6. Slučajnosti.

Ako ta občni zbor ni sklepčen, vrši se isti dan eno uro pozneje drugi občni zbor, ki sklepa takrat pri vsakem številu zadrúžnikov.

Hranilnica in posojilnica Sv. Jurij ob Taboru
registrovana zadrúga z neomejeno zavezo.

L. Plavšak.

Karl Florjan.

Vabilo na

XXVI. redni občni zbor Hranilnice in posojilnice na Dolu

registrovane zadrúge z neomejeno zavezo

ki se bode vršil v sredo dne 21. prosinca ob 14. uri v zadrúžni pisarni s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobrenje letnega računa za 1919. 3. Razdelitev čistega dobička. 4. Dopolnilna volitev dveh članov načelstva. 5. Slučajnosti.

Na Dolu, dne 29. grudna 1919.

Načelstvo.

Opomba. V slučaju nesklepčnosti se vrši občni zbor eno uro pozneje z istim dnevnim redom, ne glede na število došlih zadrúžnikov.

Vabilo na

občni zbor

ki se vrši v četrtek, dne 19. februarja 1920 ob 3. uri popoldne v zadrúžni pisarni z nastopnim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva. 2. Poročilo računskega pregledovalca. 3. Odobrenje računskega zaključka za leto 1919. 4. Volitev načelstva in računskega pregledovalca. 5. Slučajnosti.

HRANILNICA IN POSOJILNICA V GOTOVLJAH
registrovana zadrúga z neomejeno zavezo

Franc Baš, načel. namestnik. Fr. Malgaj, načelnik.